

PROJEKTI MÕJU MEILE (õpikogemus) JA TEISTELE (mõju suurendamine)

MIKS JA MIDA?

Projekt, see on võimalus teha, mõjutada, kogeda ja õppida. Alljärgnev materjal on väikeseks juhtnööriks, kuidas oma algavale projektile ekstra vürtsi lisada. Pidage meeles - loodav projekt on võimalus kasvada ning teistelegi head kasvupinda luua. Oluline on osata projekti jooksul tekkivaid võimalusi ära kasutada ☺

TEEKONNA ALGUSES

Nüüd, kui projektile on toetus saadud ning saab hakata kõike plaanitud ellu viima, on oluline võtta veel üks hetk, sügavalt sisse hingata ning koos läbi mõelda oma projekti stardipakud.

Meie projekti stardipakud ☺

- ? Miks me oma projekti teeme? Mida tahame saada - nii igaüks isiklikult kui ka grupi ja partneritena?
- ? Mis oleks teisiti, kui seda projekti ei oleks?
- ? Kuidas põhjendada projekti rahastamist neile, kes raha ei saanud?

Nendele küsimustele vastamine annab kinnitust, et tehtav ja loodav on oluline. Seeläbi saate tõdeda, et kõigil teekonnale asujatel on alles see soov ja motivatsioon, mis oli projektitaotlust kirjutades ning vähendate võimalust, et juba esimesel projektikuul osa grupiliikmetest loomulikult kaduks muutub.

Partnerlus ehk külge külje kõrval tunne

Partnerlus - kahe või mitme ühenduse või asutuse ühine töö, kusjuures ükski osapool ei võta vastu otsuseid ühepoolset. Koostöö eesmärgid, tegevuskava ja vahendid otsustatakse koos; partnerluse näol on tegemist rohkema kui lihtsalt *konsulterimisega*.

(Allikas: Kodanikuühiskonna lühisõnastik; Mikko Lagerspetz, 2005)

Arutlege koos ☺

- ? Mis on erinevate grupiliikmete panus projektile?
- ? Millised on erinevate grupiliikmete tugevused?
- ? Millised on erinevate grupiliikmete nõrkused, mille puhul oleks vaja teiste toetust?

ÕPIKOGEMUS

Kogemusest õpitakse! Kuid tuleb meeles pidada, et kogemus muutub väärtuseks alles siis, kui seda analüüsitakse.

- Kui ma mikrolaineahjus popcorni ära kõrvetan, siis on sellest õnnetust vahejuhtumist mulle tulevikus kasu vaid juhul, kui ma hetkeks arutlen, miks nii juhtus ning mida võiks teisiti teha.
- Kui mul õnnestub popcorn küpsetada just täpselt parajaks, siis võib mu rõõm jääda vaid ühekordseks juhuseks, kui ma ei võta hetke mõtlemaks, kuidas see mul õnnestus.

Kuidas oma kasvamist jälgida?

Me kõik kasvame ja areneme. Noorteprojekt on võimalus anda täiendav hüppeline panus sellesse protsessi! Võib juhtuda, et meil jääb märkamatuks, kui palju ja mille võrra me muutume. Oleme enda ja ümbritsevaga niivõrd harjunud, et järk järgulist kasvamist võib olla raske märgata. Seda enam, kui me märkamiseks, õpitu teadvustamiseks ja uute kaugemate sihtide paika panemiseks aega ei võta.

Projektipäevik

Selleks, et projekti jooksul toimuval silm peal hoida ning projekt lõppedes kogetust paremini ja kergemini järeltusi teha, on hea protsessi pidev jälgimine.

Üks võimalus selleks on iga projektimeeskonna liikme pisike päevik, kuhu ta saab jooksvalt kirja panna erinevad mõtted, mis tal projekti tegevuste, koosolekute, teemade ning miks ka mitte tulevikuplaanidega seoses tekivad. On hea, kui päeviku täitmiseks saab aega võtta projekti ürituste eelselt või järgselt ning miks mitte ka koosolekutel. Niimoodi saab igaüks vahetult kogetu üle korraks mõelda. Kui mõttelendude kirjapanekuks aega ei võeta, siis võib juhtuda, et erakordsel hetkel pähe turgatanud mõte jääb õigel ajal kirja panemata ning kaob seeläbi aja lõpmatusse kulgu.

Lisaks:

- Miks piirduda vaid sõnades väljendatavaga? Lisage märkmikku pilte, fotosid, pabereid, flaiereid ja kõike muud, mis kuidagi tähistab just tol hetkel mõeldut ja kogetut.
- Kui soovite, siis võite lisaks isiklikule märkmikule või selle asemel luua projekti märkmiku. Siinkohal tuleb vaid meeles pidada, et iga projektiliige saaks võimaluse oma jälg jätta ☺

Kui projekt läbi saab, siis võib esmapilgul tunduda, et mina olen ju ikka sama mina, kes enne projekti. Kuid kui hoolsamalt mõelda, siis kas see ikka on nii? Nüüd on õige aeg maha istuda ning oma projektipäevikusse kirjutatu, joonistatu ning kleebitu üle vaadata ning sellele anda suurem tähendus, kui lihtsalt mälestused. See, mis päevikusse kirja on saanud, on sinu õpiretk ☺

Aga kui mina ja meie projektigrupp unustas suures projektitegevuste korraldamises projektipäeviku luua?

Sellisel juhul on projekti lõppfaas just õige aeg koos maha istumiseks ning äsjatekinud mälestuste ning kogemuste üle järele mõtlemiseks. Lähtuda võite nii ülaltoodud põhjalikumatest, kui ka allolevast ülevaatlikumatest küsimustest.

KUIDAS MÕISTA JA MÕÕTA ÕPIKOGEMUST?

Alljärgnevalt on välja toodud neli erinevat võimalust, kuidas võite oma õpikogemuse analüüsimist käsitleda. Seejuures pidage meeles, et kindlasti ei ole tegemist ainsate ning ainuõigete variantidega. Olge avatud ning lähtuge oma vajadustest - looge uusi ning mugandage olemasolevaid meetodeid.

Ükskõik millise meetodi te valite või loote, pidage meeles, et omandatud teadmiste, oskuste ja hoiakute hindamine peab olema kindlasti üheks osaks noorteprojekti analüüsist. Selle peamised tulemused peaksid kajastatud saama ka projekti lõpparuandes.

1. VÕIMALUS - lühidalt ja asjalikult

Mõtle ja pane kirja ☺

- ? Mida pead projektis enda jaoks kõige tähtsamaks?
- ? Mida muutis see projekt Sinu jaoks ja sinus?
- ? Kas ja miks sa ei ole enam seesama inimene, kes projekti alustas?
- ? Mis mind üllatas enda ja teiste puhul?
- ? Millisena näed enda panust meeskonna töösse ja teiste liikmete toetamisse?
- ? Kas ja kuidas oleks võinud meeskonna toetus Sinule olla teistsugune?
- ? Too välja kolm asja, mida Sa projekti teemavaldkonnast täiendavalt teada said?
- ? Mida sa järgmisel korral teisiti teeksid?
- ? ...

Mõtlege ja arutlege kõik koos ☺

- ? Kas ja mil määral saavutasite projekti eesmärgid?
- ? Kuidas kujunes meeskonna areng läbi projekti?
- ? Kuidas toimus suhtlemine projektimeeskonna sees? Kas selles osas teeksite järgmisel korral midagi teisti? Mida?
- ? Millise hinnangu annaksite partnerorganisatsioonide ja toetajate panusele?
- ? Milliseid probleeme tuli ette? Kuidas need lahendasite?
- ? Milliseks hindate projekti mõju osavõtjatele ja laiemale kogukonnale?
- ? ...

2. VÕIMALUS - läbi Noortepassi ja võtmepädevuste

Noortepass on programmi Euroopa Noored viis kirjeldada ja näidata projektides osalemise kaudu õpitut nii osalejatele endile kui ka väljapool seisvatele inimestele.

Lisainfo: <http://euroopa.noored.ee/noortepass>

Õpitulemuste kirjeldamise aluseks Noortepassis on elukestva õppe Euroopa võtmepädevused. See on raamistik, millele peaks olema võimalik paigutada inimese elu kestel aset leidva õppimise tulemused. See raamistik koosneb kaheksast võtmepädevusest.

Mõtlege ja pange kirja, mida te iga võtmepädevuse raames oma projektist õppisite ☺

1. Suhtlus emakeeles
 - Võime väljendada mõtteid, tundeid ja fakte suuliselt ja kirjalikult
 - Võime suhelda sobival viisil
2. Suhtlus võõrkeeltes
 - Oskus end võõrkeeles väljendada ja sellest aru saada
 - Kultuuriliste erinevuste ja mitmekesisuse mõistmine ja aktsepteerimine
 - Uudishimu keelte ja kultuuridevahelise suhtluse vastu
3. Matemaatikapädevus ning teadmised teaduse ja tehnoloogia alustest
 - Oskus kasutada loogilist mõtlemist igapäeva elu probleemide lahendamisel
 - Oskus teha faktidel põhinevaid järeldusi
4. Infotehnoloogiline pädevus
 - Oskuslik ja kriitiline infotehnoloogia kasutamine
 - Põhilised arvuti ja interneti kasutamise oskused
5. Õppimisoskus
 - Oskus korraldada oma õppimist
 - Oskus vastutada oma õppimise eest ja sellega seotud takistustest üle saada

- Oskus analüüsida ja hinnata oma õpitulemusi
6. Isiklik, kultuuridevaheline, sotsiaalne ja kodanikupädevus
- Oskus suhelda sõprade, pere ja kolleegidega
 - Oskus käia läbi eri taustaga inimestega
 - Oskus lahendada konflikte konstruktiivsel viisil
 - Ülevaate omamine sellest, mis toimub meie külas, linnas, riigis, Euroopas ja maailmas
 - Teadmised demokraatia, kodanikuühiskonna ja inimõiguste kontseptsioonide ning ideede kohta
 - Osalus ühiskonnaelus
7. Kultuuriteadlikkus ja kultuuriline eneseväljendus
- Kõik, mis on seotud meedia, muusika, näitekunsti, kirjanduse, kujutava kunstiga jne, ning nende kaudu väljendatud loomingu aktsepteerimisega
8. Algatusvõime ja ettevõtlikkus
- Võime tegutseda oma ideede elluviimise nimel
 - Loovus ja uuenduslikkus
 - Julgus riskida
 - Projektijuhtimisoskused

3. VÕIMALUS - kujundlikult hinnatud kogemus

Joonista paberile oma käsi ☺ Iga sõrmel on oma tähendus.

- Pöial - Mis sinu arvates oli väga hea ja õnnestunud? Mida kasulikku said projektist?
- Nimetissõrm - Milline hetk või asjaolu projektis on kõige kasulikum sinu tuleviku jaoks? Mis oli sinu arvates väga oluline ning väärrib eraldi väljatõstmist?
- Keskmine sõrm - Mille pärast või millal tahtsid sa seda sõrme tõsta? Mis sulle ei meeldinud?
- Sõrmuse sõrm - Mille või kellega tundsid end projekti jooksul seotud olevat? Kellega tekkisid tugevamad sidemed?
- Väike sõrm - Mille kohta tahaksid sa juurde õppida ning milles ennast arendada?
- Mõttele, mida need sõrmed ja nende tähendused tähistavad antud projekti kontekstis sinu jaoks.

4. VÕIMALUS - põhjalikult hinnatud väärt kogemus

Noorteprojektide üheks eesmärgiks on pakkuda osalevatele noortele võimalus omandada uusi teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi. Kokkuvõtvalt võiks valdkondi, mille osas projektikogemus väärtuslikuks osutuma peaks, liigitada näiteks järgmiselt:

1. Koostööoskus
2. Eneseteadlikkus
3. Projekti teema alane teadlikkus
4. Suhtlemisoskus
5. Probleemilahendusoskus
6. Protsessi planeerimise, hindamise ja analüüsi oskus
7. Vastutusvõime

Lisaks võib projekti teemast, iseloomust, tuumikgrupi eelnevatest kogemustest ja huvidest jms tulenevalt projekt arendada osalevate noorte teadlikkust ka muudes valdkondades. Lisanduda võivad näiteks avalik esinemine, kultuuridevaheline teadlikkus, infotehnoloogia, noorsootöölane teave ja palju muud.

Igas valdkonnas omakorda on oluline püüda määratleda, milles täpselt õppimiskogemus seisneb, mida uut siis õieti õpitud on. Loodetavasti on seejuures abiks mõned järgnevatest küsimustest:

1. Koostööoskus

Õpikogemus (Tuumikgrupi liige peaks olema võimeline...)	Arengut kinnitavad tegurid (Mõned suunavad küsimused kogemuse lahtimõtestamiseks. NB! lisa ja täienda vastavalt soovile ja vajadustele!)
1. Panustama grupi ühiste eesmärkide määratlemisse	<ul style="list-style-type: none"> Nimeta kolm teie grupi poolt ühiselt määratletud eesmärki Milline on olnud Sinu osalus nende eesmärkide väljatöötamisel? Kuivõrd need on kooskõlas Sinu esialgsete projektiga seonduvate ootuste ja isiklike eesmärkidega?
2. Mõistma oma rolli ja vastutust grupis/projektis	<ul style="list-style-type: none"> Kirjelda, kuidas Sa ise näed oma rolli grupis/projekti elluviimisel. Kirjelda, milline on rollijaotus teie grupis (nii tegevuste läbiviimisel kui suhetetasandil)
3. Planeerida grupitegevusi, võttes arvesse nii oma isiklikke kui grupikaaslaste ideid	<ul style="list-style-type: none"> Too üks näide sellest, kuidas Sa oled saanud ära kasutada mõnda kaaslaselt saadud ideed Too üks näide sellest, kuidas mõni Sinu grupikaaslastest on olnud eriarvamusel mõne projekti puudutava küsimuse osas ning kuidas see on mõjutanud projekti käiku

2. Eneseteadlikkus

Õpikogemus	Arengut kinnitavad tegurid
1. Esitama ja argumenteerima oma vajadusi ja soove erinevates kontekstides	<ul style="list-style-type: none"> Milliseid tegevusi olete oma grupiga läbi viinud selleks, et igäühel oleks võimalus oma arvamust sekka öelda? Too üks näide olukorrast, kus Sinul oli võimalik oma seisukohti/arvamust teistele lähemalt selgitada.
2. Mõistma grupis valitsevaid suhteid (sh suhteid erinevate indiviidide vahel)	<ul style="list-style-type: none"> Määratle peamised teie grupi iseloomustavad jooned (sh eriti need, mis isiklikult Sulle selle grupi juures kõige enam meeldivad)
3. Andma endale aru sellest, kuidas mõjutab tema käitumine teisi grupi liikmeid	<ul style="list-style-type: none"> Too näide mõnest olukorrast, kus Sinu isiklik arvamus on lahknenud mõne teise grupi liikme arvamusel (kogu ülejäänud grupi arvamusel) ning sellest, kuidas olukorra lahendasite. Too näide mõnest olukorrast, mis mõne grupiliikme teatud käitumise tõttu grupis pingeid tekitas ning sellest, kuidas olukorra lahendasite.
4. Mõistma muutusi endas	<ul style="list-style-type: none"> Kas on asju, mida sa ei oleks arvanud, et

	suudad teha, kuid mida sa nüüd julged planeerida? Kas on oskusi, mida sa endas alles nüüd avastad?
--	--

3. Projekti teema alane teadlikkus

Õpikogemus	Arengut kinnitavad tegurid
1. Mõistma sügavamalt teemat ning selle olulisust	<ul style="list-style-type: none"> Mida uut saidid teema kohta projekti jooksul teada? Kuidas ja kas toimus teemaalaste teadmiste süstematiseerumine? Kas oskaksid antud teemal argumenteerida?

4. Suhtlemisoskus

Õpikogemus	Arengut kinnitavad tegurid
1. Suhtlema sobival viisil	<ul style="list-style-type: none"> Too näiteid olukordadest, milles oled tundunud, et sul on raske suhelda? Kuidas oled olukorra lahendanud? Millest on tekkinud olukorrad, kus sa ei tea, kuidas oleks õige reageerida? Tänu millele oled leidnud lahenduse?
2. Väljendama oma mõtteid kirjalikult ja suuliselt	<ul style="list-style-type: none"> Kui kindlana sa tunned end, kui sul on palutud kas kirjalikult või suuliselt esitada oma projekti või kajastatavat teemavaldkonda? Kas oled esitatuga rahule jäänud?
3. Kohandama oma käitumist erinevate olukordadega.	<ul style="list-style-type: none"> Too näiteid olukorrast, kus see, milleks sa olid valmistunud polnud see, mis juhtuma hakkas? Kuidas sa reageerisid?
4. Väljendama ennast nii, et see on teistele üheselt ning piisavalt õigesti aru saadav	<ul style="list-style-type: none"> Too näiteid olukordadest, mil see, mida sa öeldes ise mõtlesid, ei tundunud olevat see, mida teised mõistsid. Kuidas olukord lahenes? Kuidas lahendasid olukorra, milles sul oli tunne, et teised said sinust valesti aru või ei saanud üldse aru?

5. Probleemilahendusoskus

Õpikogemus	Arengut kinnitavad tegurid
1. Tunnetama probleemi ja ebakõlade tekkimist	<ul style="list-style-type: none"> Too näiteid olukordadest, mil sa mõistsid, et grupikaaslased on eri arvamusel ning ei suuda leida ühist seisukohta? Kuidas sa reageerisid? Too näiteid olukordadest, mil mõtlesid, et asjad ei lähe päris õigesti?
2. Analüüsima võimalikke tekkivaid probleeme ning looma varuplaane	<ul style="list-style-type: none"> Kas projekti eelselt või erinevate tegevuste/ürituste eelselt mõtlesite läbi võimalikke tekkivaid vigu ja ohte? Milline oli sinu panus nende ja võimalike lahenduste leidmisel?
3. Oskama reageerida olukorras, mil plaanipärased tegevused ei saa jätkuda	<ul style="list-style-type: none"> Kas projekti jooksul tuli käiku võtta plaan B? Kas plaan B tuli luua nõ jooksvalt? Kuidas sa sellistes olukordades reageerisid ning ennast tundsid? Mis oli/on su esimene ja kolmas mõte, kui mõistad, et asjad ei lähe nii nagu peaksid?

6. Protsessi planeerimise, hindamise ja analüüsi oskus

Õpikogemus	Arengut kinnitavad tegurid
1. Protsessi planeerimine	<ul style="list-style-type: none">• Too näiteid, kuidas kavandaksid hetkel lõppevat projekti siis, kui peaksid seda alles nüüd tegema hakkama. Mida muudaksid?
2. Protsessi hindamine	<ul style="list-style-type: none">• Kuidas ja kas oskad leida protsessi olulisemaid elemente.• Too näiteid, kuidas saaks selgitada projekti edukust?
3. Protsessi analüüsimine	<ul style="list-style-type: none">• Kuidas ja kas oskad võtta aega projekti üle arutlemiseks ning mõtlemiseks?• Too näiteid, kuidas sina panustasid projekti analüüsi omalt poolt. Kas sa aitasid välja tuua negatiivseid ja positiivseid elemente ning aspekte, mis vajaks järgmisel korral parandamist?

7. Vastutusvõime

Õpikogemus	Arengut kinnitavad tegurid
1. Vastutust toimuva eest võtma	<ul style="list-style-type: none">• Kuidas sa reageerisid, kui projekti lõpupeol tuleb uksele kuri naabrimees/peokoha omanik?• Keegi kritiseerib konstruktiivselt teie projekti, kuidas reageerid?
2. Oskama oma vigasid tunnistada	<ul style="list-style-type: none">• Too näiteid olukordadest, kus tegid vea? Kas tunnistasid tehtut? Kellele? Kas seda oli raske teha? Mis sellest muutus?
3. Oskama vabandust paluda	<ul style="list-style-type: none">• Too näiteid olukordadest, kus tundsid, et läksid liiale, et tegid kellelegi haiget, et peaksid vabandust paluma. Kuidas sa reageerisid ning mida pärast tundsid?
4. Võetud kohustused õigeaegselt täitma	<ul style="list-style-type: none">• Kas oled suutnud kõik võetud kohustused ka täita? Kui mitte, siis millest võis see tingitud olla ning mis tagajärgi see tõi? Kuidas neid järgminekord vältida?

Lisage õpikogemusi vastavalt teie projekti eripäradele ☺

Koostas: Nele Mets

Allikatena kasutatud:

- Ülly Enn „Programmi Euroopa Noored Noorsooalgatusprojektide vaheanalüüsikohtumine, 11.-12.10.2002“
- Elina Kivinuk „Noortevahetuste ettevalmistuskoolitus 18.-19. aprill 2008“
- ATOQ (Advanced Training on Quality) „Reflection and learning booklet“